

Instytucjonalne uwarunkowania strategii wzrostu gospodarczego Japonii

Celem niniejszego projektu jest analiza instytucjonalnych uwarunkowań i procesów decyzyjnych związanych ze strategiami wzrostu gospodarczego formułowanymi przez rząd Japonii. Zostanie zbadane, którzy aktorzy instytucjonalni w największym stopniu wpływali na kształtowanie i wcielanie w życie strategii wzrostu gospodarczego Japonii w okresie powojennym oraz w jakim stopniu wzmocnienie pozycji premiera od lat 90. XX wieku wpłynęło na spójność tych strategii.

Tradycyjnie na formułowanie strategii wzrostu gospodarczego w Japonii duży wpływ mieli biurokraci, zwłaszcza z Ministerstwa Gospodarki, Handlu i Przemysłu oraz Ministerstwa Finansów. Po reformach administracyjnych zapoczątkowanych w latach 90. XX wieku pozycja premierów w rządzie została jednak znacznie wzmocniona. Główna hipoteza projektu głosi, że centralizacja procesu decyzyjnego była przyczyną większej dynamiki, ale także nieprzewidywalności strategii wzrostu gospodarczego Japonii. Aby zweryfikować hipotezę, projekt przeanalizuje dziesięć studiów przypadku dotyczących strategii wzrostu gospodarczego promowanych przez różnych premierów od lat 60. XX wieku do lat 20. XXI wieku. Połowa z nich powstała przed, a druga połowa po reformach administracyjnych.

Chociaż japońska polityka gospodarcza była często badana przez naukowców, proponowany projekt jest nowatorski w tym, że dokona analizy ewolucji instytucjonalnych uwarunkowań strategii wzrostu gospodarczego Japonii w całym okresie powojennym i skupi się na zmieniającej się roli premierów w tej dziedzinie. O ile dotychczasowe badania rzuciły nieco światła na rolę instytucjonalnych, zwłaszcza biurokratycznych, aktorów uczestniczących w formułowaniu strategii wzrostu gospodarczego Japonii, o tyle niedostateczną uwagę poświęcano badaniu wpływu reform administracyjnych rozpoczętych w latach 90. XX wieku. Premierów zwykle postrzegano jako biernych decydentów, co przekładało się na ograniczone zainteresowanie naukowców ich rolą w kształtowaniu polityki gospodarczej Japonii. Projekt zakwestionuje ten pogląd.

Autorzy projektu twierdzą, że przed reformami instytucjonalnymi rola premierów Japonii w formułowaniu strategii wzrostu gospodarczego była większa niż tylko biernych obserwatorów. O ile szefowie rządu musieli zachować równowagę między różnymi ministerstwami i grupami polityków, o tyle w celu promocji strategii wzrostu gospodarczego mogli wykorzystać swoje powiązania z elitami politycznymi, biurokratycznymi i korporacyjnymi. Z kolei same reformy nie pozwoliły premierom automatycznie stać się silnymi przywódcami. W coraz bardziej złożonym globalnym otoczeniu gospodarczym trudniej było osiągnąć kompromis w sprawie strategii wzrostu gospodarczego wśród elit, co stworzyło większe pole manewru politycznego szefom rządu. Reformy administracyjne zapewniły premierom narzędzia niezbędne do przejścia od mechanizmów poszukiwania konsensusu do odgórnego formułowania polityki gospodarczej. Jednakże ze względu na strukturalne pozostałości starego systemu, aby skutecznie formułować strategię wzrostu gospodarczego, szefowie rządu musieli umiejętnie równoważyć jeden resort drugim.

Wyniki badań zostaną opublikowane w anglojęzycznej monografii (ok. 200 stron), wydanej przez jedno z wydawnictw o międzynarodowej renomie. Projekt przyczyni się do poszerzenia wiedzy na temat złożonych czynników wpływających na formułowanie i wdrażanie polityki wzrostu gospodarczego Japonii. Pokaże, że ponieważ nowe rozwiązania instytucjonalne często opierają się na wcześniejszych, reformy instytucjonalne mogą prowadzić do nieoczekiwanych rezultatów.